

Code of Criminal Procedure Video 01 D part4 02

Marathi exp

क्रिमिनल प्रक्रिया संहिते चा प्राथमिक तर्तुदिचे सविस्तर स्पष्टिकरण प्रतमहराष्ट्र नागरी न्यायधिश कनिष्ठस्तर आनी प्रथम श्रेणी न्यायदंड अधिकारी परिक्षे साथी क्रिमिनल प्रक्रिया संहिता 1973 गुण्यांचा चवक्षी तपास आनी खटल्यां साथी प्रक्रियात्मक नियम निर्धारित करते गुण्यारी न्यायाल्यांचे अधिकारक्षेत्र कलम 177-199 आनी खटल्यांची सुरुवात कलम 199-199 हे न्यायिक सेवा परिक्षे साथी महत्वाचे विशय आहेथ एक गुण्यारी न्यायाल्यांचे चवक्षी आनी खटल्यांवरिल अधिकारक्षेत्र कलम 177-199 अग अधिकारक्षेत्राचे सामार्य नियम कलम 177-178 कलम 177 सामार्यतह खटला चालवनेचे ठिकान गुण्याची चवक्षी आनी खटला त्या न्यायाल्याचालवला जाईल, जा न्यायाल्याचा स्थानिक अधिकारक्षेत्राथ बुनह घडला आहे उदाहर, जर मुम्बईत बुनह जाला असेल, तर त्याची सुनावणी मुम्बईचा न्यायाल्याथ होई, कलम 178 विशिष्ट परिस्थितितिल अधिकारक्षेत्र जर बुनह घडलाचे ठिकान निश्चित नसेल, तर खटला खालील ठिकानी चालवला जाऊशकतो, जिथे बुनह घडलाचे संकेत मेलार, जिथे बुनहाचे परिणाम दिसुन येतार उदाहर, जर दिली हुन ओन्लाइन फसवणोक, साइबर क्राइम केली गेली आणि त्याचा परिणाम कुण्याथ जाला, तर दिली आणि पुने दोनी ठिकानी खटला चालूशकतो, बी विशिष्ट प्रकरणांतिल न्यायालीन अधिकार, कलम 189 ते 181, कलम 189 अनेक ठिका नी जाला आणि त्याचे परिणाम दूस्या ठिकानी उम्टले, तर खटला दोनी ठिकानी चालवता येतो. उदाहरण, जर मुम्बईत एका व्यक्तीचे अफरण किद्रापिन्द जाले आणि ती व्यक्ती नाशिक मधे सापडली, तर दोनी ठिकानी खटला चालूशकतो. कलमा 181 सरकारी कर्मचायां वरिल खटले.

सरकारी कर्मचारी त्यांचा सेवेत अस्ताना गुणा करत अस्तील, तर गुणा घडलेले ठिकानी खटला चालूशकतो. ते जा ठिकानी कारियरत होते, त्या ठिकानी खटला चालूशकतो. कलमा 181 संपत्तीशी संबंधित गुणे आणि वयक्तिक गुणे.

संपत्तीशी संबंधित गुणे. छोरी, ठेफ्त, जब्री छोरी, रौबरी, हस्वनुक, एक्स्टोर्शन, मालमत्ता अफार, क्रिमिनल मिसप्रोप्रियेशन, जा ठिकानी गुणा जाला त्या न्यायाल जातो. वयक्तिक गुणे, अफारण, किडनापिन, आणि तस्करी, अब्रक्षन, जा ठिकानी पीडित व्यक्तिला धरून ठेवले गेले, तिथे खटला चालावला जाओ शकतो.

सी विशेष परिस्थितितिल न्यायालीन अधिकार, कलम 182-184. कलम 182, फसवणोक, आर्थिक गुणे आणि बदामी संबंधी खटले. फसवणोक, चितिना, जा ठिकानी फसवणोकीचे कृत्य जाले किम्मा जिथे पीडित व्यक्तिला नुकसान जाले, त्या ठिकानी खटला चालू शकतो.

उदाहर, मुम्बईतिल एकादी व्यक्ती बेंगवरू मद्रून उन्लाइन फसवणोकीच बली पढली, तर दोनी ठिकानी खटला चालू शकतो. कलमा 183 प्रवासा द्रम्यान घडलेले गुन है. जर गुन्हा प्रवासा द्रम्यान, ट्रेल, फ्लाइट, शिप, घडला, तर खटला त्या कोण त्याही ठिकानी चालवता येतो, जिथे वाहन ठामले असेल.

तुम्हाला या कल्मान साथी अधिक सखोल माहिती, सराव प्रश्न किम्मा महत्वाचे न्याय निर्णे हवेत का?

Summary

फौजदारी प्रक्रिया संहिता (CrPC) अधिकारक्षेत्र तरतुदींचा सारांश

फौजदारी प्रक्रिया संहिता (CrPC) 1973 मध्ये गुन्हेगारी तपास आणि खटल्यांसाठी प्रक्रिया नियम परिभाषित केले आहेत. फौजदारी न्यायालयांचा अधिकारक्षेत्र कलम 177-199 मध्ये समाविष्ट आहे, तर खटल्यांच्या सुरुवातीबाबतची तरतूद कलम 199-199 मध्ये केली आहे. त्यामुळे ही कलमे न्यायिक सेवा परीक्षांसाठी महत्वाची आहेत.

फौजदारी न्यायालयांचे अधिकारक्षेत्र (कलम 177-199)

सामान्य नियम (कलम 177)

गुन्हा ज्या ठिकाणी घडला, त्या ठिकाणीच त्याचा खटला चालवला पाहिजे.

उदाहरण:

जर मुंबईत गुन्हा घडला असेल, तर खटला मुंबईतील न्यायालयात चालवला जाईल.

विशेष परिस्थिती (कलम 178)

जर गुन्हा नेमक्या कोणत्या ठिकाणी घडला आहे हे निश्चित नसेल, तर खटला खालील ठिकाणी चालू शकतो:

ज्या ठिकाणी गुन्हाचे पुरावे मिळाले.

ज्या ठिकाणी गुन्हाचे परिणाम दिसून येतात.

उदाहरण:

जर दिल्लीमध्ये सायबर गुन्हा घडला आणि त्याचा परिणाम पुण्यातील व्यक्तीवर झाला, तर खटला दिल्ली किंवा पुणे या दोन्ही ठिकाणी चालवता येईल.

एकाधिक ठिकाणांचा समावेश (कलम 179-181)

जर गुन्हा वेगवेगळ्या ठिकाणी घडला असेल, तर खटला कोणत्याही त्या ठिकाणी चालवला जाऊ शकतो.

उदाहरण:

जर मुंबईत एका व्यक्तीचे अपहरण झाले आणि ती व्यक्ती नाशिकमध्ये सापडली, तर हा खटला मुंबई किंवा नाशिक या दोन्ही ठिकाणी चालवता येऊ शकतो.

शासकीय कर्मचाऱ्यांवरील खटले (कलम 181)

जर शासकीय अधिकारी झुटोवर असताना गुन्हा करतो, तर खटला खालील ठिकाणी चालवला जाऊ शकतो:

ज्या ठिकाणी गुन्हा घडला.

ज्या ठिकाणी तो अधिकारी कार्यरत होता.

विशेष प्रकरणांतील अधिकारक्षेत्र (कलम 182-184)

फसवणूक आणि बदनामी (कलम 182)

खटला खालील ठिकाणी चालवता येईल:

ज्या ठिकाणी फसवणूक झाली.

ज्या ठिकाणी पीडित व्यक्तीला नुकसान झाले.

उदाहरण:

जर मुंबईतील व्यक्तीला बेंगळुरूमधून ऑनलाइन फसवणूक झाली असेल, तर खटला मुंबई आणि बेंगळुरू दोन्ही ठिकाणी चालवता येऊ शकतो.

प्रवासादरम्यान गुन्हा (कलम 183)

जर गुन्हा रेल्वे, विमान किंवा जहाजावर घडला असेल, तर खटला त्या प्रवासादरम्यान थांबलेल्या कोणत्याही ठिकाणी चालवता येईल.

उदाहरण:

जर मुंबईहून दिल्लीला जाणाऱ्या रेल्वेत चोरी झाली, तर खटला त्या रेल्वे थांबलेल्या कोणत्याही स्थानकावर चालवला जाऊ शकतो.

या अधिकारक्षेत्राच्या नियमांमुळे न्यायप्रक्रिया अधिक पारदर्शक आणि सोपी होते.

प्रश्नमंजुषा (Quiz Questions)

कलम 177 नुसार खटला कुठे चालवावा?

- ✓ जिथे गुन्हा घडला.
- ✗ आरोपी राहत असलेल्या ठिकाणी.
- ✗ राज्याच्या राजधानीत.
- ✗ सर्वोच्च न्यायालयात.

कलम 178 नुसार, जर गुन्हाचे ठिकाण ठरले नसले, तर खटला कुठे चालवता येईल?

- ✓ जिथे गुन्हाचे पुरावे सापडतील किंवा परिणाम दिसून येतील.
- ✗ फक्त त्या राज्याच्या उच्च न्यायालयात.
- ✗ जिथे आरोपीने आत्मसमर्पण केले.
- ✗ फक्त पीडित व्यक्तीच्या जिल्ह्यात.

जर सायबर गुन्हा दिल्लीमध्ये झाला आणि त्याचा परिणाम पुण्यातील व्यक्तीवर झाला, तर खटला कुठे चालवता येईल?

- ✓ दिल्ली आणि पुणे दोन्ही ठिकाणी.
- ✗ फक्त दिल्लीमध्ये.
- ✗ फक्त पुण्यात.
- ✗ फक्त सर्वोच्च न्यायालयात.

जर एखादा गुन्हा प्रवासादरम्यान, उदा. रेल्वेमध्ये झाला, तर खटला कुठे चालवता येईल?

- ✓ रेल्वे थांबलेल्या कोणत्याही स्थानकावर.
- ✗ फक्त रेल्वे सुटलेल्या शहरात.
- ✗ फक्त रेल्वे पोहोचणाऱ्या अंतिम शहरात.
- ✗ फक्त त्या रेल्वे विभागाच्या उच्च न्यायालयात.